

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XII. évfolyam 153. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 július 8.

A nemzeti egység és a radikálisok.

Andrássynak az a javaslata, melyet a kormány és az egész képviselőház elfogadott, hogy t. i. a mai történelmi időkben az ellenzék is állandóan értesüljön a hadi és politikai helyzetről és tanácsaival érvényesíthesse befolyását a legfelsőbb helyig — rendkívüli politikai belátásra vall mindkét oldalról. Ugy a kormánypárt, mint az ellenzék félretesznek régi, áthidalhatlannak vélt ellentéteket s közösen, legjobb tudásukkal, egész hazafias lelkesedésükkel munkálkodnak a galád ellenségek által megtámadott haza megvédésén.

Olyan gyönyörű egységben áll most a nemzet minden ellenségével szemben, aminőt a történelmi idők politikai érettségétől el is lehet várni.

Az ellenzéknek és kormánypártnak ez a testvéri kézfogása a haza szent ügye érdekében rendkívül emeli az ország politikai súlyát kifelé, amint azt első sorban az esztrák lapok bizonyos irigységgel állapítják meg. Ime néhány lap véleménye:

Gróf Andrássy interpellációjáról és a miniszterelnök válaszáról a Neue Freie Presse a következőket írja: Minden esztrák irigységgel fogja olvasni a magyar képviselőház tegnapi üléséről szóló jelentést. Ünnepléses férfiak, erkölcsi komolyságtól áthatva, teljes tudatában felelősségüknek, fejtegetik felfogásukat. A kormány és a nép közt az érintkezés bensőbbé lesz és nem hagyják elveszni azt az érzést, hogy a parlament tagjainak joguk van követni a nagy eseményeket és nem kötelesek nyomorúságos ajtónállók módjára, mint önmaguk árnyékai fellépni. Mindnyájunknak az a benyomásunk,

hogy itt a nagy alkalom az ellentéteket kiépítenni és látszólag megoldatlan kérdéseket tisztázni. Senki sem kételkedhet abban, hogy a monarchia elleni bűn volna, hogy ezt a talán soha többé vissza nem térő alkalmat elzárasszuk és figyelmen kívül hagyjuk a viribus unitis elvét, amelyet éppen most a legkönnyebben meg lehetne valósítani. A lap különös nyomatékkal utal arra, hogy tegnap jelentős lépés történt a kormány és ellenfelei közötti közeledés felé és hogy az engesztelhetetlen ellenségeskedés, amely a háború előtt oly példátlan hevességre fokozódott, enyhült. Azzal, hogy a kormány Andrássy kívánságának eleget tesz, lehetséges lesz a kormány és az ellenzék állandó érintkezése, ami talán azt is jelenti, hogy eltekartják az utóból a jövőbeli együttműködés egyik akadályát.

Az Arbeiter Zeitung írja: Magyarország befolyása mindazokra a tényekre, amelyek a háborúval és békével összefüggnek, természetesen nagy mértékben növekedni fog, ha módjában lesz az ellenzéknek nem csupán a képviselőházban, hanem mindenütt, ahol döntések történnek. Gróf Tisza István nagyon helyesen megértette, hogy az ő személyes állását egyáltalán nem érinti az, ha az ellenzéknek részt ad a döntésekben. Nyilván bizik állása szilárdságában s úgy látzik, nem is akarja ezt a földolgozást tartani, ezt ellenkezőleg, ezáltal Magyarország sulya rendkívül mértékben emelkedni fog. Az új eljárás, amelynek útjára egészen bizonyosan mindkét rész egyetértése alapján léptek, igen nagyérdemű és tanulságos.

A Neues Wiener Tagblatt írja: Teljesen eltévesztett dolog volna, ha Andrássy interpellációjában az ellenzék aggodását vagy bizalmatlanságát látnók. Ez az interpelláció csupán számot vet a nemzetközi politika mai rendkívüli viszonyaival és annak szükségességével, hogy a hadieseményekről és hadicélokról az összes pártoknak szolgáló informálás és diskusszió tétessék lehetővé.

Ezzel szemben — a szabadkőműves „Világ” szerint — a függetlenségi párt radikális elemei szakadást óhajtanak előidézni a pártban,

mert nekik már régóta nem tetszik Apponyi mérséklete. Szakadásra irányuló tervüket Károlyi Mihállyal akarják megvalósítani s azért Károlyit ugratják s kilépésre akarják bírni. Már meg is találták azokat a sérelmeket, amiket a kilépésre fel akarnak használni. Az első ilyen sérelem az, hogy nem várták meg az elhatározással Károlyi Mihályt, pedig csak egy napig kellett volna hazaérkezéteére várni. Azzal gyanúsítják Apponyit, hogy azért akarja magának megszerezni a bizalmiférfi hatalmat, hogy az egész párt felett megszerze az uralmat. A másik sérelemnek azt mondják, hogy a döntés a párt megkérdése nélkül történt.

A függetlenségi, radikális elemeknek nem tetszik Apponyi, mert nem elég liberális s azért konferenciát tartottak s elhatározták, hogy tiltakoznak Apponyi Albert vezérsege ellen, helytelenítik, hogy Apponyi a függetlenségi párt nevében mint bizalmi férfi járjon el. Ezek a radikálisok üdvösebbnek tartják, hogy a parlamentben bírálják az eseményeket s ott vonják felelősségre a kormányt. Attól tartanak, hogy ezzel lehetetlenné válik az ellenzéki agitáció s cselekvési szabadságuk semmisül meg.

A függetlenségi pártban mutatózó ellentéteket még eddig nem sikerült eloszlatni. Azonban biznunk kell abban, hogy ez sikerül, mert a nemzet nagy veszélyében a nemzeti egységre legfőbb szükség van s mellőzni kell mindent, ami ezt veszélyeztetheti.

Legjobb **Bőr Szandál** és **Fatalpu Szandálok.**
Gyermek trikók, Soknik, Harisnyák. Különle-
gességek Vászón kalapokban, Fürdő-ruhák, Köppeny
és Cipők. Utazó Kosarak, Kofferek, Ridikulók.
Nagy választék, legolcsóbb árak!

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

:: Nagyvárad, Szent László-tér. ::

Károlyi Mihály gróf kilépett a függetlenségi pártból.

Budapesti tudósítónk jelenti: Károlyi Mihály lakásán délután 5 órakor az ellenzék összejövetelt tartott. Az értekezleten Apponyi Albert gróf a készülékben levő ellenzéki frakciót károsnak nyilvánította. Apponyi kijelentette, hogy hajlandó lemondani az ellenzéki bizalmi tanácsban, vagyis a parlamenti ellenőrző bizottságban való részvételéről. Fontartandónak véli az egységet, hogy a párt működése az eddigi mederben maradjon.

Apponyihoz csatlakoztak Sággy Gyula, Foldes Béla és Hamarsberg László. Ezzel szemben Károlyi Mihály gróf, Beck Lajos, Bakonyi és Lovászy kijelentették, hogy azok együttműködése, akik nem értének egyet, nem lehet egység, főirányítások származhatnak. Károlyi gróf kijelentette, hogy a párt magatartása miatt az akciósabadság korlátozását látja, s ezért kénytelen lemondani a párt elnökségéről és kilépni a függetlenségi pártból.

Kedden este az ellenzék újabb tanácskozást tartott. Apponyi gróf eberhardi birtokára utazott.

Budapesti tudósítónk jelenti: A „Budapest” munkatársa a vonaton interjút foly-

tatott Apponyi Albert gróffal, aki eberhardi birtokára utazott. Apponyi kijelentette, hogy a történetek után most már feltétlenül bennmarad abban a hármasságban, amely a kormánnyal érintkezni fog. Hogy hajlandó lett volna lemondani erről a parlamenti ellenőrző bizottságból való részvételről, annak az volt az oka, hogy neki és pártjának ugyanaz az állásfoglalása, mint Andrássy Gyula grófnak, így az ő álláspontját is Andrássy képviselte volna.

A függetlenségi pártból eddig tudomása szerint négyen léptek ki: Károlyi Mihály gróf, Battyányi Tivadar gróf, Beck Lajos és Lovászy.

A pártgyűlés kedden lesz, amelyen elnökként valószínűleg Tóth János fog szerepelni, Apponyi pedig mint pártvezér vesz részt.

Budapesti tudósítónk jelenti: Károlyi Mihály gróf ma, szombaton küldi el Sággy Gyulához az elnökségről való lemondásáról és a párt kötelékéből való kilépéséről szóló nyilatkozatot. A függetlenségi pártból 28 képviselő lép ki, akik annak idején a Justh-párt tagjai voltak.

Eredményes harcaink Bukovinában.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 7. (Hivatalos.) Bukovinában tegnap csapataink eredményes harcokban 500 oroszot fogtak el és 4 gépfegyvert zsákmányoltak.

Délkeleti Galiciában Delatyn és Sadzavka közt alpesvidéki landwehr ezredek hősiességgel ellenállva, számos orosz támadást hiusítottak meg. Odébb északra, Kolki vidékéig változatlan helyzet mellett nincs nevezetesebb esemény.

A Styr-kanyarulatban, Kolkitól északra küzdő osztrák és kir. csapatok, amelyek négy héten át a háromszorosra, sőt az ötszörösre fokozódó ellenséges tulerővel helyt álltak, tegnap azt a parancsot kapták, hogy legelső vonalaikat, amelyeket kétszeres átkarolás fenyegetett, visszavegyék. Kolkytól nyugatra közbelépő német csapatok és a Kolodiánál küzdő lengyel légió önfeláldozó magatartása által támogatva, ez a mozdulat az ellenség által meg nem zavarva volt végrehajtható.

A Baranovicitól északkeletre küzdő osztrák-magyar haderő harc-vonalán a tegnapi nap esendesen telt el. Az ellenség a szövetségesekek ottani állása elleni utóbbi támadásainál rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett.

Az Ikva forrás vidékén az ellenség egyik tábori kórházunkat, noha a legvilágosabban volt, mint ilyen, megjelölve, tüzésége által tűz alá vette. Ha ezt a népjogellenes cselekményt megismételné, az ágyúinkat az ezen a területen fekvő Novo-Osajev kolostor ellen irányítanók, amelyet a csaknem egy évi megszállás ideje alatt mindenkor a leggondosabban és kegyeletesen kiméltünk.

Az olasz támadások sikertelenek.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 7. (Hivatalos.) A doberdói szakaszon a tüzéségi tevékenység újra feléledt. Felstől keletre gyalog-sági harcok is fejlődtek, amelyek azzal végződtek, hogy csapataink összes állásainkat teljesen megvédték. A Sugana völgytől délre nagy olasz haderő támadt a Tsimá Dzsienzse és a Monte Sebio közti harc-vonalunk ellen. Az ellenséget mindenütt helyenkint kizűrésében visszavertük.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 7. (Hivatalos.) Nincs esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

A francia támadások meghiúsultak.

A mult havi repülőtevékenység

Berlin, július 7. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Somme mindkét oldalán éjjel is folytatott, reánk nézve nem kedvezőtlen lefolyású élénk harcok voltak. Ezek gyűjtőpontja a Contale Mesontól délre fekvő vidék és Hemestres voltak.

A Maastól keletre a Froide hegyháton, valamint a Vaux erőtől délnyugatra levő erdőben állásaink ellen széles arcvonalon intézett erős francia támadások az ellenség érzékeny vesztesége mellett meghiúsultak.

A többi arcvonalon több ízben volt járőrharc, Valentientől délnyugatra egy francia repülőgépet zsákmányoltunk. Perronetól és Vouzieről délnyugatra ellenséges repülőgépeket légiharcban leszállásra kényszerítettünk.

A júniusi légi harcok eredményei: Német veszteség: légi harcban 2, földről történt lelövés folytán 1, eltűnt 4, összesen 7. Francia és angol veszteség: légi harcban 23, a földről történt lelövés folytán 10, kényszerű leszállás folytán vonalainkon belül 3, kémek kihelyezése folytán történt leszállásból egy, összesen 37 repülőgép, melyek közül 22 birtokunkban van.

Az oroszok visszaverése a Naroc-tónál.

Keleti hadszíntér.

Az oroszok Hindenburg tábornagy harc-vonala ellen folytatták vállalkozásaikat. A Naroc-tótól délre jelentékeny erővel támadtak. Itt heves harc után Smorgontól északkeletre és más pontokon is könnyűszerrel visszavertük őket.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsaportja: Az ellenség gyengébb előretöréseitől eltekintve, az utóbbi napokban a megtámadott arcvonalon általában nyugalom van.

Linsingen tábornok hadcsaportja: A Cartorijszk felé előreugró éket Kostiuchnovkánál és Kolkitól nyugatra a Czarára gyakorolt tulerős nyomás miatt feladtuk és rövidebb védelmi vonalat választottunk.

A Sokul mindkét oldalán az oroszok támadásai nagy veszteségeik mellett összeomlottak.

Luektól nyugatra és délnyugatra a helyzet változatlan.

Bothmer gróf tábornok hadserege: Lényeges esemény nem volt, a Dnyesztortól délre levő német csapatoknál sem.

Balkáni hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény. (Min. eln. sajtóosztály.)

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zaehrlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Nyomatványszállítási lehetetlenségek.

Allítson fel a város „Városi Nyomdát.”

A Város Közélelmezési Hivatalának nyomtatványokra volt szüksége s erre pályázatot hirdetett. A nyomtatványok kenyérgyegyekből, levelező lapokból, rubrikás ívek-ből állottak.

Az árlejtésen megjelentek hárman. A Laszky Ármín cég az összes nyomtatványokat 14.000, Sonnenfeld Adolf cég 10.900, Boros Jenő 8400 koronáért volt hajlandó szállítani. A legolcsóbb tehát Boros Jenő volt. Ő kérdést intézett Lukács Ödön főjegyzőhöz, hogy mint legelőnyösebb ajánlatot tevő megkapja-e a nyomtatványokra a megbízást? Azt a választ kapta, hogy egy papírmintát ki kell cserélni finomabbal, akkor határoz a hatóság ebben az ügyben.

Boros Jenő kicserélte a papírmintát a kívánt minőségűvel s naponta megérdezte, hogy a szállítást megkapta-e. A napokban a — szükséges számítások befejeztével — közölte vele a főjegyző hogy ajánlata megfelelő és olcsó, de előbb fel kell ajánlani a szállítást a város szerződéses vállalkozójának, Sonnenfeld Adolfnak. Mert a vele kötött szerződésnek egy pontja úgy szól, hogy minden, a városra kedvezőbb ajánlatot a Sonnenfeld cég átvállalhat s ha nem él ezen jogával, csak az esetben adható ki a vállalat más cégnek.

Boros Jenő kijelentette, hogy ez a kikötés lehetetlen mert megfojtja a szabad versenyzési kedvet, elnyomja a feltörekvő vállalkozást, a konkurenciát megbénítja s alkalmat ad esetleg a visszaélésekre. Ő fáradt, számolt, kalkulált, dolgozott heteken át, ide-oda ment a vállalkozás érdekében, s most, a végén kiderül, hogy a városnak nincs komoly szándéka vele szerződést kötni. Ő úgy tartja, hogy egy cég, amelyik az árlejtésen 2500 koronával többet kért, mint ő, nem élvezheti a város bizalmát s az opciót nem igényelheti. Ő maga is keres a vállalatot tisztességesen, így is a helyes, ő keres pl. a levelezőlapokon 600 koronánál 300-at (nyomással együtt), de aki ugyan-e munkánál négyezerennyit akar keresni, az nem élvezheti a város bizalmát. Ő csalódott, mikor a város felhívta ajánlattételre. Azt hitte, hogy a várossal szemben tett ajánlatot most derül ki, hogy Sonnenfeld Adolf áll szemben. Ez helytelen városi és közszállítási politika. Kéri, hogy a vállalat neki adassék, mint aki 2500 koronával olcsóbb ajánlatot tett.

A főjegyző megígérte, hogy az ügyet előterjeszti a tanácsnak, de a szerződéses opciót nem hagyhatja figyelmen kívül.

A tanács úgy határozott, hogy Sonnenfeld Adolf felhívandó, hajlandó-e a Boros Jenő cég ajánlatát átvállalni. Sonnenfeld Adolf, aki 10900 koronás ajánlatot tett, 8400 koronáért átvállalta a szállítást.

Boros Jenő, mikor ezt közölték vele, kijelentette, hogy ez közigazgatási immoralitásra vezet. Ha ő nincs az ajánlattevők közt Sonnenfeld tetszés szerinti ajánlatot tehetett volna. Ő tehát tényleg 2500 koronát takari-

tott meg a városnak. Az kérdés, hogy más-kor hajlandó lesz-e ilyen játékba belemenni, mert ki teszi szívesen azt, hogy csak ezért számoljon és vegyen részt valami ajánlati tárgyaláson, hogy kartársának ajánlatát le-szerítse, s miből haszon nem, de kellemet-lensége származhatik. Neki joga volna fárad-ozásáért per centet számítani fel, de erre nem is gondolt, ellenben hivatalos elismerés-t kéri annak, hogy ő 2500 koronát takari-tott meg a városnak.

A Közélelmezési Hivatal ezt egyelőre nem adta ki, Boros Jenő ellenben kívánja. Most a kérdés így áll:

A nagyváradi nyomdatulajdonosok ma-guk is látják, hogy ez a helyzet tarthatat-lan, mert ilyen feltételek mellett senki ár-lejtésen részt nem vehet. Az üzleti szolidi-tás és reálitás érdeke követeli, hogy szak-értő állapítsa meg egy árlejtésen megállapítható árakat, amelynél nem állhat be az az eset, hogy 8400 koronás munkálatnál, amelynél a tisztességes haszon már benn van a végösszegben, 3000 koronával többet kérjen a város szerződéses vállalkozója. Az a szerződési pont tehát, amely lehetővé teszi az esetleges összejátszást, kiküszöböl-endő, mert a közszállítási szabályrendeletet s a közmorált sérti.

Végző tanulságul pedig a város érde-kében azt vonjuk le a magunk részéről, hogy **állítson megának nyomdát maga a város**, esetleg a vármegyével együtte-sen. Nagyvárad városának is, a vármegyé-nek is van annyi hivatalos nyomdai mun-kája, hogy egy nyomdát ellátanak; hozzájuk csatlakozhatnék a Bihar megyei Gazdasági Egyesület, ezek annyi hivatalos munkát ad-nának, hogy egy kisebb méretű, de jól fel-szerelt nyomdát állandóan el tudnának látni munkával s akkor az előadotthoz hasonló esetek egyszer s mindenkorra lehetlenné válnának.

A házbérfillér szabályrendelet.

A csütörtöki városi közgyűlés elé kerül.

A csütörtöki városi közgyűlésnek egyik fontos tárgya lesz a házbérfillérről szóló szabályrendelet.

A város pénzügyi és jogügyi szakbi-zottsága már foglalkozott a szabályrendelet-tel s elvben elfogadta a házbérfillért.

A részletekben azonban mindkét bi-zottság lényeges változtatásokat javasolt.

A szabályzattervezet azon intézkedését, hogy bár a házbérfillér egyénenként a la-kásokat elfoglalókra vetessék ki, mégis a háztulajdonosok szavatoljanak a házbérfillér-ért, mindkét szakbizottság elvetette.

Ebbe a tanács is beletörődött s így ter-jeszti be a közgyűléshez.

A kereskedelmi és ipari üzletek után számítható 50 százalékos kedvezményt a jogügyi bizottság a mezőgazdasági célokra szolgáló helyiségekre, valamint a kereset-hez tartozó egyéb helyiségek például ügy-védi iroda, orvosi rendelő, festő műterem stb. helyiségekre is kiterjeszteni kívánja.

A tanács akként terjeszti elő erre vo-natkozó javaslatát, hogy kedvezményben részesülnek mindazon helyiségek, amelyek üzleti célra szolgálnak.

Fontos még a jogügyi szakbizottságnak azon módosítása, hogy a szabályzat s en-nek alapján a házbérfillér fizetési kötele-zettsége nem mint a tanács tervezi 1916. január 1 től, tehát visszamenőleg lépjen életbe, hanem a szabályzat jóváhagyásától számítva.

A tanács ezt a módosítást nem fogadja el, s megmarad a visszamenő kötelezettség mellett, annál is inkább, mert az idei költ-ségvetési tervezetbe házbérfillér jövedelem címén már felvett 180 000 koronára bevételt, amire a deficit miatt szüksége van a vá-rosnak.

A csütörtöki közgyűlésen a házbér-fillér szabályrendelet felett lesz a leg-hosszabb vita s a tanácsnak nehéz dolgot ad a javaslat megvédése.

A Zentát falura hívják

Nyomozni kéri a hirneves rendőr-kutyát egy falusi gazda. Ki a gyujtogató?

Tegnap délután 5 óra után, amikor a rendőrség büntügyi osztályán a lázas munka-zaja már csendesedni kezdett, és a pihenni vágyó parasztfelnevő tisztviselő azon tűnődött, hogy miként kényelmesebb az ülés keresztbetett avagy kinyújtott lábbal, tétó-vázó léptekkel egy szumános atyafi nyitott ba a szótába. Aztán beszélni kezdett románul. Gyorsan pergett a szava, már mint az az oláhoknak szokása.

A parasztfelnevő megcsóválta a fejét:

— Hiába beszél öreg, nem értem!

Az oláh atyafi azonban tovább beszélt, s hozzá magyarázatképen nagyokat lödített az évek porától feketedő szalmakalapján.

A tisztviselő kíváncsi lévén, hogy mit akar a falusi atyafi, olyanforma mozdulatot tett a kezével, amivel a lopást szokták ki-fejezni.

Az atyafi fejét rázta, aztán a kezét gyorsan végigrántotta az inge ujján, mintha gyufát gyujtana.

— Ahán, gyujtogattak, mi?

Az oláh bölintott, aztán tolmács híján megindult a faggatás mindenféle jelekkel, ami bizony nehezen ment. Az atyafi is megerőltette agyát és előszedte minden ma-gyar tudományát. Egy negyedórai kinlódás után meg lehetett állapítani, hogy mit is akar a parasztos.

Hát bizony sok minden panasszal jön-nek a rendőrségre a falusi gazdák: hogy ellopták a bugyellárisát 10 pengő forinttal, hogy rászédtek egy kehes esikóval, hogy hamis pénzt ígértek jóért és semmit sem adtak, meg a manó tudná hirtelenében, hogy mi nem történik a szegény parasztemberrel, de a mi oláh gazdánknak egészen más, sokkal különösebb volt a kívánsága. Neki nem kell semmi más, mint Zenta, a rendőr-kutya. Mert hát hallotta, hogy ez olyan kutya, amelyik mindent kiszimatol. Nem bánja akármennyibe is kerül, csak az ő gyujtogatóját nyomozza ki a kutya.

Röviden: ő Marozsán Stéfán, cséklyei gazdaember. 60 ezer korona értékű vagyona van. Volt egy remek cserepes istállója, amely-nek csak az építése 4000 koronájába került. Egy éjjel ezt a szép istállót valamelyik ha-ragosa felgyujtotta. Beleégett cséplőgépje,

szekere, négy ökre, 1 bikája, 1 tehene, 2 sertése, 20 mázsa gabonája, szénája, tengereje és sokféle gazdasági eszköze. Azért kellene neki a Zenta, hogy azt a gazembert kiszagolja, aki neki ilyen nagy kárt okozott. Nem sajnálja a pénzt, a fáradságért, hisz van neki elég.

A rendőrségen Ehrlich Imre fogalmazó is meghallgatta a Marozsán Stéfán kérését, azonban még nem biztos, hogy megy-e a Zenta Cséklyére, vagy sem? Gerő Armin főkapitány ma fog dönteni, hogy Zenta elmegy-e eddigi sikereit gyarapítani. Ugyanis Zenta magában nem nyomozhat, kipróbált irányítóira is van szükség, a rendőrségen pedig mindenki el van foglalva a saját rendes munkakörének az ellátásával.

Zentának meg egészen mindegy: falusi vagy városi levegő. Jól érzi ő magát itt-hon is.

A város gabona ellátása.

A Haditermény R.-társaság decentralizációja.

A Haditermény Részvénytársaság működésével szemben országsszerte állandó a panasz. Nemesak azért, mert óriási nagy hasznót foglal le a maga részére, amit a nagyközönségnek kell kiizzadni, hanem azért is, mert ferde intézkedéseivel aránytalanul és ok nélkül mesterségesen megrágitja a lakosság legelső élelemszükségletére szolgáló gabonát, amikor például a Biharban termet gabonát Nyíltármegyébe kell szállítani és ugyanakkor a biharmegyei és nagyváradai szükséglet fedezésére pedig az ország más távolabbi részéből szállítják a terményt.

Nem akarjuk most a Haditermény részvénytársaság elleni panaszokat felsorolni, csak rámutatunk, hogy a törvényhatóságok egyrésze is kifogásolja a Haditermény Részvénytársaság működését.

Most Nagyvárad város tanácsa is foglalkozott ezzel a kérdéssel.

A tanács, mint állandó választmány tegnapi ülésében szintén foglalkozott a Haditermény r. t.-gal.

Lukács Ödön főjegyző ismertette a közönség gabonával ellátása tárgyában kiadott ministeri rendeleteket. Ezek kapesán részletesen foglalkozott a Hadi Termény r. t. eddigi működésével.

Javaslatára elhatározta az állandó választmány, hogy javasolja a csütörtöki közgyűlésnek, hogy felterjesztést intézzen a kormányhoz, amelyben kérje:

Első sorban a Hadi Termény részvénytársaság decentralizációját, hogy ne kelljen minden csekély dologban a központhoz fordulni.

Engedélyesze a miniszter, hogy Nagyvárad város közönsége saját szükségletére szolgáló terményt a Biharvármegye területén lakó termelőkől szerezhesse be.

Mivel ujabbán a H. Termény r. t. Nagyvárad város közellátására a városnak nem gabonát, hanem kész lisztet ad, ami a városra hátrányos és csak a H. T. r. t. érdekeit szolgálja, — a miniszter intézkedjék, hogy a jövőben Nagyvárad városának ne lisztben, hanem gabonában szolgáltatassa ki a H. T. r. t. Ezzel nemesak kedvezőbb

jön ki a város, de a korpa is itt marad Nagyváradon.

Kéri a város a tulmagas jutalékok leszállítását. A H. T. r. t. métermázsánként ugyanis 1 K 50 f. jutalékot szed, a megbízottai pedig métermázsánként 50 fillér jutalékot szednek a várostól. A feliratban kéri, hogy szállítsák le a jutalékot a H. T. r. t. részére 1 koronára, a megbízottak jutalékát pedig 25 fillére.

A katonai és polgári gabonaszükségletet együtt szerezzék be.

A szövetségesek részére beszerzendő gabona kontingentáltassék s beszerzése egy szerv által foganatosíttassék.

A tanács ezeket a propozíciókat elfogadta s a felirat küldését javasolja a város törvényhatóságának.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a városi élelmezési ügyosztály ezuttal is házról házra járva állapítja meg a hatósági ellátásra igényt tartókat és az e célra szükséges gabonamennyiséget.

Akik maguk szándékozzák beszerezni a gabonaszükségletüket, hőtől, július 10 től szerezhetik be a várostól a vásárlási igazolványokat. Akik a vásárlási igazolvány dacára nem tudják szükségletüket beszerezni s szeptemberig visszaszolgáltatták a vásárlási igazolványt, akkor felvételnek a közellátásra igényt tartók közé.

Ez az intézkedés nagyon helyénvaló, mert az egész vásárlási igazolvány rendszer Nagyváradon teljesen illusorius, mert a vásárlási igazolvánnyal bírók csak Nagyváradon szerezhetik be terményszükségletüket. Nagyváradnak pedig nincs számbavehető mezőgazdasága, ahonnan a terményt beszerezhetnék.

..HIREK..

A székesgyház felszentelési ünnepe.

Ma van a székesgyház felszentelésének ünnepe, mely ünnepe az egész egyházmegyének. E napon szentelték fel 1780-ban Várad monumentális székesgyházát, mely méltó utódja a Szent László alapította ősi székesgyháznak. Ezelőtt 146 évvel a székesgyház építésekor a várostól eléggé távol esett a püspöki székes templom, melynek helye jól volt megválasztva Várad egyik kimagasló pontján s valóban a város fejlődése ily irányt vett, hogy lassan körül ölelte a székesgyházat s a körötte épült épületeket anélkül azonban, hogy ez a hely vesztett volna előkelő esőndjéből.

A székesgyház felszentelésének nyilvános ünnepe az ünnepi nyolcad vasárnapján, holnap lesz. E nap teljes bucsúval van összekötve, amelyben azok részesülnek, akik e napon a székesgyházban magáldoznak.

Imrik Cornélia harmadik hangversenye.

Imrik Cornélia zeneszerző 9 én, vasárnap tartja növendékeivel harmadik hangversenyét, mely ezuttal Gusth Károlyné Ritoók Zsigmond utca 13. sz. alatti lakásán lesz megtartva. A műsor a következő:

Volkann: Schäfer lied. (Juhászdal) Pro-

grammzene. 4 kezes. Előadják: Rác Maney és Sárka.

Gurliett: Auf ins Grüne. Előadja: Imrik Klárka.

Tsaikovszky: Liebes Lied. 36. mű. Előadja: Magyar Böske.

Kullak: Bölcsődal. 63. mű. I. sz. Előadja: Klein Gizi.

Schytte: Rondó. 93. mű. Előadja: Schwartz Frida.

Tarnay: A pitypang meséje, Előadja: Engel Margit.

Mozart: Trio. C dur. I. tétel, 4 kezes. Előadják: Sas Aranka és Imrik tanárnő.

Bethoven: Menuetto. 49. mű. Előadja: Roth Klári.

Tschaikovszky: 34. műből. Walzer. Moderató. Előadja: Sas Nuszi.

Necke: Elégie. Előadja: Klein Ilonka.

Bethoven: 6 változat egy Schweiczi-pal felett. Előadja: Radványi Paula.

a) Rohde: Freundvoll. b) Chopin: Mazurka, 24. mű I. sz. Előadja: Daniberg Ilus.

Field: Nocturno. C mol. 2. sz. Előadja: Szántó Margit.

Haydn: Szinfonia. 2. sz. D. dur. 4 kezes. I. tétel allegro: Justh Magda, Boronkay Mariska. II. tétel andante. Előadják: Boronkay Mariska és Imrik tanárnő. III. Menuetto. Előadja: Radványi Paula és Imrik tanárnő. IV. Finálé: Előadják: Bros Eliza és Imrik tanárnő.

Schytte: Faching. 76. mű. 3. sz. Előadja: Rákossy Ilonka.

Mendelssohn: Vadász dal 19. mű. Előadja: Bros Eliza.

Imrik: Álom nagy keringő. 12. mű. Előadja: Sas Aranka.

a) Grieg: Anitrasz tánc. 46. mű. 3. sz. b) Liszt: Empromtu. Előadja: Justh Magda.

A hangverseny fél 6 órakor kezdődik. Belépti díj nincs.

* Személyi hír. Dr. Vucskics Gyula nagyváradai prépost kanonok, Fetser Antal győri püspök látogatására Győrbe utazott. A győri püspök vendége társaságában a püspök szanyi birtokára rándult ki pár napi tartózkodásra.

* A nagyszombati metropolita-

választás. A hivatalos lap közli, hogy a kormány augusztus 5-re tűzte ki a román metropolita választásának napját. Ekkor kerül betöltésre az elhunyt Matianu János helye. Természetesen ma még nem állapítható meg teljes pozitívással, hogy ki lesz az új metropolita, azonban világosan látható, hogy a választók többsége Mangra-Vazul nagyváradai püspöki helynök nagyra-becsült személye körül csoportosul. Pap I. János aradi román püspök, mint a püspöki kar legidősebb tagja elnököl a metropolitát választó kongresszuson, amely Nagyszombaten folyik le s valószínűleg 4-5 napig fog tartani.

* A Nagyváradai Hitelbank terményszármazója. Nagyvárad egyik kiváló pénzügyintézete, a Nagyvárad Hitelbank üzletkörét kibővítette, amennyiben a Fővárosi Bank és Váltóüzlet r. t. nagyváradai terményszármazó képviselével bízott meg s egy gabona és terményárusztályt létesített. Az árusztály felvette üzletkörébe mindennemű gabona és terményárak vételi üzletkötését. A jó hírű pénzügyintézet ezen újabb berendezésére szükség volt Nagyváradon, mert a Hadi Termény r. t. két nagyváradai megbízottjának üzlete megszűnt s ezek működését a Nagyvárad Hitelbank lesz hivatva pótolni Balog Vilmos, vezérigazgató kitűnő vezetése alatt.

* A tanítók lakbéré. Megemlékeztünk a községi elemi iskolai tanítók azon kérelméről, amelyben kéri Nagyváradi város törvényhatóságát, hogy jelenlegi 500 koronás lakbérüket emelje fel olyan összegre, amilyent az állami tanítók élveznek. A városi tanács a helyt álló kérelmet bár igazságosnak és helyesnek ismeri el, azonban a júliusi közgyűlés elé azzal a javaslattal terjeszti be, hogy a kellő számítások eszközölhetése végett adja vissza a tanácsnak. Az idei költségvetésbe erre a célra 4000 korona már fel van véve.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király Fizez Sándor 37. gy. e. bel. tart. hadnagyot, Sztruhak József 70. gy. e. bel. tart. hadnagyot, dr. ns. Borsos Imre 37. gyalogszerebéli tart. ezredorvost és Fűspök József 7. huszárezredbeli főhadnagyot és Stolniczki Aladár 1. huszárezredbeli tart. főhadnagyot a legfelső dícséreléssel tüntette ki.

* Vécsey tábornok hamvai az aradi Kulturpalotában. Tegnap reggel, egészen esőben, minden külső dísz mellőzésevel és kizárólag a hivatalos férfiak jelenlétében emelték ki Vécsey Károly 48. as tábornok hamvait az aradi felső temetőben nyugvó idegen család sírboltjából, s a vértanuhalált szenvedett hőst megillető helyén, a Kulturpalotában helyezték el a szabadságharc másik három tábornokának temete mellé. Vécsey tábornokot, a szomorú és történelmi idők lezajlása után az ótemetőben helyezték el. Innen a felső temetőbe kerültek a 48. as tábornok porai a Nikodém család sírboltjába, de amikor a kulturpalotát építették az ótemetőben volt Vécsey kriptának frontját már ide falazták be azzal, hogy a hamvakat, kegyeletesen megőrzésül oda áthozták. Ennek az ideje most érkezett el. Tegnap reggel nyolc órakor egy bizottság ment ki a felső temetőbe melynek tagjai Kovács Vince kultúratanácsnok, Fényes Dezső, a kulturpalota igazgatója, Tisch Mór dr. főorvos és Bittner Róbert dr. rendőrkapitány. A bizottság tagjainak jelenlétében vették ki a Nikodém család sírboltjában levő koporsót és azt egy előre elkészített szarkofágba helyezték el. A koporsót beszentelték és aztán a szarkofágot átvitték a kulturpalotába, hogy a Vécsey kriptába helyezték nyugovóra. Egy kegyeletos emlékekkel gazdagabb lett az aradi kulturpalota.

* Kávét és tojást vett a város. A városi tanács tegnapi ülésén Lukács Ödön főjegyző bejelentette, hogy a közlemezési ügyosztály a közönség ellátására a Kudánder és Ullmann cégtől 30 mátermaza kávét, a Kolliner cégtől pedig 40,000 drb. tojást szerzett be. Ezeket a cikkeket a napokban becsátja eladásra a város.

* Botrányos állapotok a Zöldkerti temetőben. A gázgyár mellett levő Zöldkerti temetőt már 19 évvel ezelőtt bezárva tartja a város. Azóta teljesen elhanyagolt állapotok uralkodnak ezen a területen. Legutóbb pedig a fakereztakat is elhordták, sőt most már a sírköveket is kidöntik a mindenféle csavargók, akik a legaropitóbb erkölcselenséget űzik a bezárt temetőben. A tanács tegnapi ülésén a polgármester hívta fel erre a tanács figyelmét. Felhívják Kőszeghy József főmérnököt, hogy az elhagyott temető rendbentartására tegyen javaslatot.

* Ullmann Sándor ügyét elhagyják. A Strasszer né perében megszakításokkal folyó tárgyalások következménye, hogy Ullmann Sándor hadseregszállítási perét levették napirendről. A per július 13-ára volt kitűzve, új határnapot még nem tűzött ki a törvényszék.

* Fröhlich János a városnak vág húst. A város ugynevezett kishusüzemet rendezett be, amely szorgalmasan ellátja a szegényebb nép hús szükségletét. Ez üzemhez a szükséges sertéseket Fröhlich János busznagykereskedő telepén vágják, aki ilyen módon a város husüzemének jelentékeny tényezőjévé lett. Legokosabb volna, ha a város Fröhlich telepét átvonná s megalapítaná a városi nagy husüzemet.

* A négyes honvédek filmen. József királyi herceg jóváhagyásával Kratochwill Károly ezredes elrendelte, hogy a négyes gárdaezred dícsőséges tetteit filmen is megörökítsék. Harcaikat úgy, mint páratlan támadásaikat, előnyomulásukat épügy mint szembeállításukat az ellenséggel. A szükséges felvevőkészülékek beszerzésére a parancsnokság Vajda Sándor őrmestert a Vigadó mozgó volt igazgatóját küldte hazaa harctérről, aki a szükséges felszereléseket magával viszi. A filmeket a főparancsnokság engedélyével Nagyváradon is bemutatják.

* Tojást árul a város. Tudatom a város közönségével, hogy a városi liszt és élelmiszer üzletekben friss, lámpázott tyúktojás darabonként 20 fillért kapható. Nagyvárad, 1916 július hó 7-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Nem szabad a hadban levő katonák részére élelmiszert küldeni. A városi hatóság figyelmezteti a közönséget, hogy a hadban levő katonák részére ne küldjenek élelmiszereket, mert azokkal el vannak látva. Különben is az élelmiszerek a közbesítési viszonyok miatt elromlanak. A küldött élelmiszereket a katonai parancsnokság elkobozza.

* Bimbóhullás. Sulyos csapás érte dr. Máthé György járásbírót Ilonka felesége tegnap reggel három napi szenvedés után meghalt. Temetése 9-én, vasárnap lesz a Baöthy Ödön utcai lakásról. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Alulírott dr. Máthé György kir. járásbíró és neje szül. Erdélyi Mária mint szülők, Máthé Mici és György mint testvérek, öz. Máthé Jánosné szül. Moldován Erzsébet mint nagyanya dr. Erdélyi Szavér és Erdélyi Kornélia mint nagybátyja és nagy-néje, fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy Máthé Ilonka életének 14-ik évében, három napig tartó kinos szenvedés után folyó hó 6-án reggel 7 órakor elhalálozott. A megboldogult földi maradványai folyó hó 9-én vasárnap délelőtt 10 órakor fogja a gyászoló család, a Baöthy Ödön utca 33. szám alatti szülői házból örök útjára a Rulikovsky temetőbe elkísérni. Nagyvárad, 1916. július 7-én.

* Két gyorsított bűnper. A nagyváradai törvényszék július hó 10-én két gyorsított eljárás alá eső bűnper tárgyal. Az elsőben Neumann Adolfné magyarosékei lakos a vádlott, aki 100 koronát adott a jegyzőnek, hogy az ura ne álljon sor alá. A másik a legrégebb gyorsított per: Kuk Tógyerné, aki 100 koronát adott a falubeli jegyzőnek, mert járata nem volt s így akarta eltusolni az ügyet.

* Felhívás. Felkérem az Ipartestület kötelékébe tartozó összes cipész és csizmadia, valamint a bőr feldolgozó iparosokat, hogy f. hó 9-én d. e. fél 10 órakor az Ipartestület helyiségében az anyagkérdés rendezése ügyében megtartandó gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az Ipartestület Elnöksége.

* Friss hurka a városi boltokban. Tudatom a város közönségével, hogy a Teleki utcai hus- és zsirűzletben friss tündős, májas, véreshurka és disznóláb kilogrammonként 2 kor. 40 fillért kapható. Nagyvárad, 1916 július 7-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Nem katona . . . A háboru előtt Nagy-Szerbia ábrándja néhány magyarországi szerest is megrészegetett. A Narodna Obrana mérgezte meg a szerb ifjakat, akiknek sorából a Principek és Cabrinovicok kerültek ki. Erre a lejtőre tévedt egy újvidéki joghallgató, Jovanovic Dobroszláv is. Jovanovic Dobroszláv megtagadta szülőhazáját és az ellenséghez pártolt. A háboru kitörésekor kiszökött Szerbiába Mire visszakért, kezét bilincsbe tették. Sulyos bizonyítékok merültek fel ellene. De maga sem tagadta és nem mutatott megbánást, Breskán meglakolt a büneért, bitófán fejezte be életét . . . A napokban a zágrábi városi tanács megkeresést küldött Újvidék polgármesteri hivatalához. A hivatalos írás arra kéri Újvidék polgármesteri hivatalát, hogy hallgassák ki Jovanovic Dobroszláv atyját, hogy fia hol tartózkodik és melyik ezredben szolgál. A zágrábi hatósághoz ugyancs kérvényt adott be egy Prakis Adél nevű horvát színésznő, hogy két gyermeke után, akiknek Dobroszláv az atyjuk, utaljanak ki állami segélyt. Bizonyára a háboru elvitte Dobroszlávot, úgy, hogy most nem gondoskodhatik két kis gyermekéről . . . Talán az állam fog segíteni. Profuma Róbert tanácsos, aki a hadsegélyezési ügyeket intézi, kihallgatta Jovanovic Dobroszláv atyját. A szerencsétlen apa vallomása rövid volt: — Nem tudok semmit a fiáról. — Zigrába visszament a válasz: Jovanovic Dobroszláv nem katona. A valóságot nem akarták megírni. Minek szomorúsák Prakis Adélt és két árva gyermekét . . .

* A be nem jelentett termékek utólagos bejelentése. A m. kir. miniszterium 370-1916 M. E. sz. rendelete megengedi, hogy mindazok a kik termény készleteiket bejelentését elmulasztották, mulasztásukat utólag oly módon pótolhassák, hogy a be nem jelentett búzát, rozsot, közszerest, árpát, zabot és lisztet a helyi hatóság által megjelölt raktárba, vagy a Haditermény r. t. által kijelölt raktárnak beszoállítják. A mulasztás helyrehozására ezek szerint a készlet utólagos bejelentése nem elegendő, hanem a készletet a rendelet idézett világos és határozott rendelkezése szerint tényleg át is kell szolgáltatni. Felhívtnak tehát mindazok, kiknek még be nem jelentett terménykészletük van, hogy azt 14 nap alatt a Haditermény részvénytársaságnak bejelenteni s az általa kijelölt raktárba beszoállítani tartoznak, mert a hivatalos miniszteri rendelettel engedélyezett mentesség csak a készletek tényleges átszolgáltatása ellenében lesz elismerhető. Nagyvárad, 1916 július 6-án. Rendőrkapitányság.

* Kedvezményes fürdőjegyek. Felhívjuk városunk iparosaink figyelmét, hogy megkezdtek a Püspök-fürdő jegyeinek kedvezményes áron való árusítását. I. oszt. tükörfürdő 1.20 K helyett 1 K. I. oszt. kád-fürdő 1.60 helyett 1.20 K. Lőrinc tükörfürdő 50 fill. helyett 40 fillér. Ugyancsak kapható pénztárunknál a Rimánóczy fürdő zuhany-és gőzfürdőjébe szóló kedvezményes jegy. Tisztelettel: Ipartestület elnöksége.

x Helybeli nagy vállalatnál 10-15 mázsa makulatur papir eladó. Aránlatokat a kiadóba kérünk.

Fordulat várható Bukovinában.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az oroszok Kimpluny és Jakobeny között védelemre szorítkoznak. A Pruthtól délre elterülő vidéken a termést felgyújtották, ami a stratégiában várható fordulat jele. Az orosz foglyok beszélik, hogy a cár elhalasztotta csernovitzi utját is.

Románia nem mozdul semlegességéből.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) O-Radnáról jelentik: Ideérkezett hírek szerint Bothmer gróf tábornok csapatai állandóan előrehaladnak. Az oroszok Jakobeny és Kirlibaba között támadtak, támadásuk azonban tűzünkben összeomlottak.

Elfogott orosz foglyok beszélik, hogy Brussilov tábornok bukovinai sikereit illetőleg változást reméltek Románia magatartásában.

Beszterceből jelentik, hogy erdélyi román ismert vezérférfiak beszélik, hogy Románia nem mozdul ki semlegességéből, ők maguk is elítélik Lukácsiu László és Goga Oktávián eljárását.

Románia döntő elhatározás előtt.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Az „Epoca” írja, hogy a román kormány a parlamentet legközelebb egybehívja. Erre vonatkozólag a legközelebbi minisztertanács dönt.

Az „Universul” szerint Románia döntő elhatározás előtt áll.

Orosz-japán szerződés.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Sasanov és Matonó japán miniszter politikai szerződést írtak alá, amely Oroszország és Japán között kötött. A szerződés 1. pontja kölcsönös kötelezettséget mond ki abban a tekintetben, hogy egyik fél sem létesít olyan összeköttetést, amely a másik ellen irányul. A 2. pont szerint: ha a keletázsiai érdekek körül keletkeznének bajok, kölcsönösen támogatják egymást.

Angol hazugság cáfolata.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Irodát felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy a Timesnek állítólag Budapestről kell ama jelentése, hogy a monarchia és Németország között titkos szerződés létesült volna, amely szerint a katonai- és külügyek egységes vezetés alá kerülnek, — valótlan.

A németek gyors előnyomulása.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A francia lapok beismerik, hogy a németek előnyomulása meglepő gyorsasággal fokozódik.

* Gyűjtsünk gyógynövényeket, barackmagot és szilvamagot! A Hadsegélyező Hivatal által megindított gyógynövény gyűjtési akció felhívja az áldozatkész közönség figyelmét arra, hogy miként lehet, a normális időkben veszendőbe menő, vagy elhanyagolt anyagokból a hadviselésre nézve igen fontos értékeket teremteni. A mezőkön ingyen viritó gyógynövényeket, a barack és szilvamagvát csak össze kell szedni és így kis fáradsággal, anyagi áldozat nélkül hathatósan segíthetjük a hadsereget, mely a gyógyszereket megkapja és a hősök özvegyeit, kiknek az értékesítés összege jut. A barack és szilvamagjából olajat préselnek, mely a gyógyászatban fontos mandula-olajat helyettesíti. E magvakat teljesen száraz állapotban, esonthéjukkal együtt küldjük be, a csomagokat a posta és vasút bérmentve veszi fel, a „gyógynö-

vény” tartalomra vannak jelezve, a Hadsegélyező Hivatalnak V., Akadémia utca 17. címre. A gyógynövények iránt érdeklődőknek a Hadsegélyező Hivatal kívánatra tájékoztatást küld. Hársfavirág, bodzavirág, nádrgulya, beléndek, arnika pipacs, orvosi székfű, lezejőfű, üröm ököfarkkóró, zillir levél, anyarozs, redősirom stb. mind gyűjthetők, de csak azon növényekről kérjünk utasítást, amelyek az illető vidéken tényleg előfordulnak.

x **Poleskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Kiadó** Beöthy Ödön u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t.-nál, Nagyvárad.

* A megcenzurázott Petőfi.

8 Órai Ujságban olvassuk ezt az apróságot:

Tegyük föl, hogy Petőfi ma írta volna meg a Talpra magyar! kezdetű költeményét; valószínű, hogy kéziratát a cenzurától a következő állapotban kapná vissza:

...¹⁾ magyar, ...²⁾
Itt az idő, ...³⁾
...⁴⁾ szabadok?!
Ez a kérdés, ...⁵⁾
...⁶⁾ istenére
Esküszünk ...
...⁷⁾

Indokolás:

¹⁾ A közönség célzásnak vehetné a talpbőr drágaságára.

²⁾ Rémmültkeltésre alkalmas.

³⁾ Egyáltalán nem kívánatos, hogy osztálygyűlöletet keltsünk.

⁴⁾ A választás szintén olyan belpolitikai kérdés, amelynek feszegetésétől óvakodni kell.

⁵⁾ Tekintettel a különös háborús helyzetre, nemzetiségünk isteneit nem lehet kiküszöbölni.

⁶⁾ Hát még mit?

* **Középiszkolai énektanításra előkészítő tanfolyam.** A nagyváradai Zeneiskola a jövő 1916—17. tanévtől kezdve egy éves énekkurzust nyit, melynek célja a középiszkolai énektanításra képesítő oklevél megszerzése. Az egy éves előkészítő kurzus elvégzése után a jelöltek felvételtnek az Orsz. m. kir. zeneakadémia továbbképző tanfolyamába, mely 6 hónapig minden év október havától március 15. éig tart bezárólag. A tanfolyam befejeztével s a képesítő vizsgálat sikeres letétele után a jelöltek képesítő oklevelet nyernek és az „okl. énektanítónői oklevelet használhatják. Az előkészítő tanfolyamra a nagyváradai zeneiskolába csak 12 jelölt vétetik fel és csak oly ép testű, egészséges, 16 ik életévüket betöltött egyének, akik a középiszkolák 4. osztályát sikerrel elvégezték. Tanítónői oklevéllel bírók előnyben részesülnek. Az 1. éves előkészítő kurzus tárgyai: ének heti 2 órában, zongora heti 1 órában (lapról olvasás, transzponálás, partitúra olvasás) zenediktálás és elmélet heti 2 órában, magyar irodalomtörténet heti 1 órában. Karének heti 1 órában. Tandíj évi 200 K. Beiratási díj 10 K. Jelentkezni lehet a nagyváradai zeneiskolában minden szerdán és vasárnap 10—11 óra között. Nyomda u. 4. Szaniszló utca Fischer Erviné áll. kép. okl. zenetanár.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltüntet a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toalette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hüsit! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Szénpalota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimét, cukorral, kávéval, kondenzált tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal konzervek (huspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárúk, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszólló és déligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben.

Lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

SZÍNHÁZ.

A mai szinlap:

Délután 3 és fél órákor, fél helyárrakkal:

Szerelem.

Vígjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Szalay, nyug. kat. mérnök	Farkas Pál
Nelli	E. Kovács M.
Lujza) leányaik	H. Körössy Juci
Böske)	Polgár Mariska
Biky, fűszeres	Leővey Leo
Éj. Biky, költő	Dózsa István
Komoroczy Komoroczy, adótiszt	Tóth Elek

Este 8 és fél órákor, rendes helyárrakkal:

Mágnás Miska.

Operett 3 felvonásban.

Személyek:

Korláth Kázmér gróf	Leővey Leo
Korláth Lotti grófnő	Bánházi Teréz
Rolla grófnő, leányuk	Komáromi Gizi
Gida gróf, fiuk	Perényi Kálmán
Teresényi Tikszai gróf	Molnár Rezső
Marica grófnő	Somogyi Rózsi
Baracs Iván	Bihari Sándor
Szele, Korláth gróf titkárja	Dózsa István
Marsca, mosogatóleány	Sz. Zsigmondy A.
Miska, istállófiu	Tompa Béla

Heti műsor.

Szombat délután: Szerelem.
Szombat este: Mágnás Miska.
Vasárnap délután: Cigányprimás.
Vasárnap este: A pálinka.

A ma délutáni előadás keretében Bartha Lajos, a fiatal fővárosi író zseniális vígjátéka, a Szerelem kerül színre, a bemutatkozó előadás szereposztásában, amelynek során E. Kovács Mariska és Polgár Mariska jutnak kitűnő szerepekhez.

Komáromy Gizi a Mágnás Miskában. Ma este a közkedvelt és nálunk oly nagy népszerűségű Mágnás Miskát tűzte játékkendőjére. A mai előadásban a szabadságon levő Vigh Manci szerepét Komáromy Gizi, a szintársulat kitűnő énekesnője játssza.

A cigányprimás. Vasárnap délután a már régebben látott kedves operette, a Cigányprimás kerül színre Sz. Zsigmondy Annával a fő női szerepben.

APOLLÓ mozgó- színház	Szombat, vasárnap. Madame X. Kalandor történet 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgó- színház	Szombat, vasárnap. A hamis vád Detektív történet 3 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órákor.

URÁNIA mozgó- színház	Szombat, vasárnap. A 645. számú sorsjegy. Detektív dráma 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

NYILTTÉR

Értesítés.

Van szerencsénk b. tudomására hozni, hogy az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár által alapított és a Hadi Termény r. t. által megbízott Fővárosi Bank és váltóüzlet Részvénytársasággal közösen

„Fővárosi Bank és Váltóüzlet K.-T. Nagyváradi Bevásárlási Telepe“

cím alatt gabona- és terményáru osztályt létesítettünk.

Ezen áruosztályunk felvette az üzletkörébe mindennemű gabona- és terményáru ügyletek kötését.

Amidőn erről t. Cimedet értesíteni szerencsénk van, egyben szíves támogatását kérjük, biztosítván arról, hogy törekvésünk arra fog irányulni, hogy a velünk való összeköttetését kellemessé és tartóssá tegyük.

Teljes tisztelettel

Nagyváradi Hitelbank K. T.

Zöldfa-utca 2.

A szerkesztését ideiglenesen felváltotta
Dr. FAPP KAROLY.

Megjelent:

„A magyar nemzet történeti joga hazánk területéhez a Kárpátoktól le az Adriáig.“

Írta: **dr. Karácsonyi János,**
a m. tudományos akadémia tagja.

Ára: **3 korona.**

Kapható a **Szent László** nyomdában.

A Budapesti Hirlap így ír e kiváló történeti műről:

— Ez a könyv nagy erkölcsi erőt ad jogainkhoz való szívós ragaszkodásunkhoz, nemzeti államiságunk teljes kiépítéséért.

Az Alkotmány így ír:

— Jeles történettudósunk, Karácsonyi János olyan munkával jő a háború közepette, mely valóban mint fényes csillag világítani a magyar nemzet történelmi jogára.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart

Kiadó Kossuth u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor főle üzemhelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Látkezhetheti a Polgári takarékpénztárnál.

5.
Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fianál
Nagyvárad.

ÉLŐ MARHÁT,
hizott sertést

legmagasabb árban veszünk

Kemény Testvérek

Nagyszalonta.

Interurbán telefon 7.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
épületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kéz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskókban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon : 11-53. ::

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek :

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa”. (pálet I. emeletén.)

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérló” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. szám u lépcső. (Telefon 14-00.)

Tanulók
felvétetnek
Oláry I. cégnél

10 boglya lucerna

1916. évi első és második vágásból eladó. Értekezhetni az „Ingatlan Bérló” részvénytársaság irodájában. (Sas-passage 24. szám. lépcső telefon 14-00) vagy a „Vulkán” téglagyár részvénytársaság új telepén (vasuti fűtőház mellett, telefon 2-14.)

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP :
NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók,
közönségét, hogy a. főzőedények,
legújabb rendszerű „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelőtelefonja

55.

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Arató munkások részére

köleskása

jutányos áron kapható:

MOSKOVITS ADOLF FIAI

Adria malom rt. Nagyváradon.

Az Erzsébetligeten lévő

4 új földszintes

házban két és három szobás lakások kiadók.

(Püspöki residencia mellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Szent László (Püspök gyógyfürdő)
Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévvizforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Posta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.